

Kosten en effecten van opties voor Nationaal Luchtbeleid

Rapport | 28-05-2019

In deze studie verkent het PBL een aantal mogelijke nationale maatregelen voor verbetering van de luchtkwaliteit tot 2030. Maatregelen zijn vergeleken op effectiviteit en kosteneffectiviteit voor verlaging van de gemiddelde blootstelling van de Nederlandse bevolking aan fijnstof, stikstofdioxide en roet.

In het regeerakkoord van het kabinet Rutte-III is afgesproken dat er een nationaal actieplan luchtkwaliteit komt dat gericht is op een permanente verbetering van de luchtkwaliteit. Deze studie geeft inzicht in blootstellingseffecten en kosten van een aantal mogelijke nationale maatregelen. Het onderzoek is afgebakend tot maatregelen voor het verkeer, de houtstook in woningen en de landbouw.

Houtstookmaatregelen zijn effectief tegen fijnstof en roet

Voor een verlaging van de blootstelling aan fijnstof en roet op de langere termijn (2025-2030) zijn houtstookmaatregelen naar voorbeeld van Duitse wet- en regelgeving verreweg het meest effectief. Het gaat hier om de invoering van een nationale emissie-eis voor bestaande houtkachels gericht op uitfasering van oude vervuilende kachels, en het beperken van het gebruik van open haarden. Maatregelen voor houtstook behoren tot de meest kosteneffectieve maatregelen. De grote effectiviteit van deze maatregelen wordt verklaard doordat oude houtkachels en open haarden veel fijnstof uitstoten en heel lang mee gaan (mediane levensduur van kachels is 25 jaar).

Onderzochte maatregelen bij verkeer en landbouw hebben op de lange termijn (2025-2030) een veel minder groot effect op de blootstelling aan fijnstof en roet dan de houtstookmaatregelen maar een aantal hiervan scoren desondanks gunstig op kosteneffectiviteit. Voorbeelden zijn: de invoering van een stimuleringsregeling voor de retrofit (emissie-nabehandeling) van bestaande binnenvaartschepen, het verplicht stellen van mestinjectie bij grasland op zand (geen effect op roet), aanscherping van ammoniakemissie-eisen voor nieuwe melkveestallen en legkippenstallen (geen effect op roet) en het verlagen van de snelheid van zeeschepen nabij havens.

Verkeersmaatregelen zijn effectief tegen stikstofdioxide

Voor een verlaging van de blootstelling aan stikstofdioxide op de langere termijn zijn verkeersmaatregelen het meest effectief. De kabinetsambitie voor elektrificatie van personenauto's heeft potentieel in 2030 het sterkste effect maar het is nog niet duidelijk met welke concrete maatregelen deze ambitie ingevuld gaat worden. De elektrificatie van personenauto's is op de langere termijn een kosteneffectieve manier om de stikstofdioxideblootstelling te verlagen.

Op korte termijn kan de luchtkwaliteit verbeteren met uitfasering van dieselauto's zonder roetfilter

Op de korte termijn (2020-2025) zou een volledige uitfasering van

dieselpersonen- en bestelauto's zonder roetfilter de sterkste effecten opleveren voor de gemiddelde blootstelling (aan zowel fijnstof, stikstofdioxide als roet) o.a. door een schoner wagenpark op korte termijn. Een deel van dit potentieel zou met lokale maatregelen (milieuzones) kunnen worden gerealiseerd. Doordat het autopark de komende jaren op zichzelf al schoner wordt nemen de blootstellingseffecten van dit type maatregelen af in de tijd.

Meer informatie

De studie 'Kosten en effecten van opties voor nationaal luchtbeleid' is tot stand gekomen in samenwerking met CE-Delft, TNO en RIVM.

- CE-Delft - [Nationale maatregelen luchtkwaliteit verkeer. Kosten en effecten op PM, NO_x en EC](#) (PDF, 1.4 MB).
- TNO - [Berekening kachel-opties 2018](#) (PDF, 1.3 MB).